

Amerikafararen Erik Sellen

Ett av de mest dramatiska skeendena i svensk historia är den stora utvandringen som skedde under senare delen av 1800-talet. Mellan 1865 och 1914 uppskattas en miljon svenskar ha utvandrat, främst till Nordamerika. Vissa menar att det i dag kan finnas fler svenskättlingar i USA än det finns svenskar i Sverige.

Skälen att utvandra skiftar men starkt pådrivande är svältåren 1867-1869 då många lider hungersnöd. Andra faktorer är den snabba befolkningsökningen, svårigheter att utöva sin religion eller helt enkelt fattigdom. För många, kanske särskilt unga och ogifta, lockar förstås äventyret och "the American dream". Många av emigranterna som kommit fram – särskilt de framgångsrika – skickar brev hem och berättar om möjligheterna till att få arbete och köpa billig jord. Även rederierna sprider mycket reklam vilket snudd på blir en form av propaganda.

En emigrant vars öden, åtminstone till viss del, är kända är Erik Gabriel Silén, född 15 mars 1841 i Bjuråker. Han är den äldsta sonen till Daniel Silén och Helena Salin. Han har en anställning som bokhållare vid masugnen i Gnarp och faderns karriär har gjort familjen rätt förmögen. Det är alltså knappast ekonomiska skäl som får honom att fatta sitt livsavgörande

Erik arbetade som bokhållare vid Gnarps masugn som tillverkade tackjärn.

beslut. Men något får honom att fundera på ett annat liv, äventyrlustan går inte att stoppa. Han bestämmer sig 1869 att flytta till Nordamerika.

7 juni lämnar han Gnarp för sista gången. På sin resa söderut stannar han i Hudiksvall för att ta farväl av sina föräldrar och syskon. Men han lämnar inte staden ensam. I sällskap har han den åtta år yngre Anna Söderberg som är en ungdomsbekant. Tillsammans tar de sig ner till Göteborg för att en gång för alla lämna Sverige.

Avskedsstund vid Packhuskajen i Göteborg (tidningsbild från 1850-talet).

Fredagen 18 juni 1869 är det dags för avfärd. De får lyssna till en avskedspredikan vid Stora tullhuset vid Packhuskajen. I Tullhuset tar också de flesta emigranter sina sista steg på den svenska fosterjorden. När de tagit sig upp för tullhustrappan – lämpligt kallad "gråtartrappan" – finns ingen återvändo.

De kliver på ångfartyget Hero som är destinerat till Hull i England. Däcket är belamrat med koffertar och folk trängs längs relingen för att ta ett sista farväl av sina släktingar och vänner. När signalen ljuder och ångmotorerna sätts igång vet alla att det är dags

S. Silén

Förteckning

öfver utvandrare, som af undertecknad befordras med Ångfartyget *Java* som
den *11 Jun 1869* härifrån afgår till *Hull*

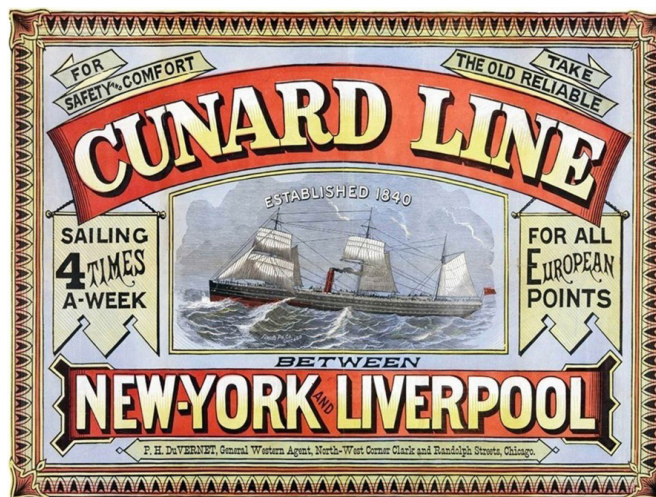
Kamrat- nr 1869	Utvandrarens namn	Födelseort till län och socken	Ålder	Köns- Män	Stamma	Bestämnings-ort
171	E. G. Silén	Hudiksvall	21	1		Rock Island
172	Anna Söderberg	Hudiksvall	20	1		Rock Island
173	E. G. Silén	Hudiksvall	19	1		Rock Island
174	A. O. Söderberg	Hudiksvall	18	1		Rock Island
175	R. S. Söderberg	Hudiksvall	17	1		Rock Island
176	B. S. Söderberg	Hudiksvall	16	1		Rock Island

I "Förteckning öfver utvandrare" finner vi överst E. G. Silén och på raden under Anna Söderberg. Redan i Göteborg vet de att de ska till Rock Island, kanske har de vänner eller släktingar där.

för avfärd. En stund efter det att fartyget avseglat får emigranterna sin första måltid bestående av kaffe, bröd, skorpor, smör och sill. När mörkret faller går de ner och inrättar sig för natten.

När de anlöper till Hull på Englands östkust två dagar senare får de stanna kvar ombord tills stuveriarbetare lossat resgodset. Varje emigrant får sedan visa upp sina koffertar och vad de har med sig för den engelska tullmyndigheten. Den stora mängden emigranter skapar stor trängsel utmed kajerna.

Färden fortsätter nu med tåg över till västkusten. Emigranttågen håller mycket låg standard och består av gamla och obekväma trejdeklassvagnarna som saknar både toalett och dricksvatten. Efter fem timmars

Kanske såg Erik och Anna reklamskyltar som denna för båtresan över Atlanten.

färd når de Liverpool. Inom kort kliver de ombord på Atlantångaren S/S Java under kapten Theodore Cooks ledning. Erik och Anna åker, liksom de absolut flesta, andra klass. Skeppet kallas skämtsamt "Jumping Java" då det har vissa egenheter i svårare väderlek, knappast något som främjar passagerarnas bekvämlighet.

När de 6 juli anländer till New York skrivs de felaktigt in som tyskar. Namnet Silén är alldeles för krångligt i USA och som brukligt amerikaniseras det, oftast skrivs det Sellen. Erik har nu varit på resande fot en månad sedan han tog farväl av familjen i Hudiksvall.

Atlantångaren Java förde Erik Silén och hans blivande hustru till USA 1869.

Men de är inte framme än. Erik och Anna tar sig nu längre inåt landet och slår sig ner på en plats som heter Rock Island i staten Illinois.

Rock Island är en flera mil lång ö som är vackert belägen längs Mississippifloden. I boken *Svenskarne i Illinois* kan man läsa: "Hvad naturskönhet angår, så finns längs hela Mississippis 300 mils långa lopp knappast ett enda ställe som öfverträffar staden Rock Islands läge. Det ser ut som naturen der hade gjort en serskild ansträngning att frambringa något på en gång stort och skönt."

Rock Island får sina första vita invånare 1816 då ett fort slås upp på ön, från vilket soldater sänds ut att strida mot indianhövdingen Black Hawk och hans

Panorama över Rock Island (1874). Ångbåtarna på Mississippi spelade en viktig roll i transporten av människor och varor längs med floden.

stam. Med åren växer en mindre stad fram på fastlandssidan men det dröjer till 1848 innan de första svenskarna bosätter sig. Men de följs snabbt av fler och 1880 uppgår de till 1 200 personer, vilket totalt utgör tio procent av invånarna. Erik och Anna slår sig alltså ner i en svenskbygd. Redan till hösten när de anlant gifter de sig. Erik köper en billig jordlott och familjen försörjer sig som farmare. Men han anges även vara sjöman, kanske arbetar han på någon av Mississippi-flodens ångbåtar.

Det är en dynamisk tid i USA med stora omställningar. Det amerikanska inbördeskriget har tagit slut ett par år tidigare och därmed har också slaveriet avskaffats. Men fortfarande sker många sammandrabbningar mellan vita och indianer. Industrialismen snabba framväxt skapar både arbetstillfällen och växande välstånd. Det kommande årtiondet ser nya uppfinningar som förbränningsmotorn, glödlampan och fonografen (som kan spela in och spela upp ljud). Levi Strauss tar också patent på blåjeans.

2 oktober 1876 erhåller Erik amerikanskt medborgarskap. Erik Sellen och hans hustru Anna flyttar efter ett tag västerut till Kearney i Nebraska där han försörjer sig med spannmålshandel. Men han tituleras också "newspaper agent" och arbetar alltså för en amerikansk dagstidning. De slår sig slutligen ner i Inglewood i centrala Los Angeles i Kalifornien.

Erik Sellen sittande till vänster och hustrun Anna till höger. Barn och barnbarn ryms också på bilden (omkring 1910).

Erik och Anna får hela tio barn, vilka snabbt rotar sig i USA och anammar lokala sedvänjor. Sonen Daniel blir exempelvis basebollspelare, men tituleras senare "arbetare". Han gifter sig med en annan svenskättling, Damie Johnson. De flesta av barnen bosätter sig i Los Angeles. Men ett av barnen, Fred John, flyttar till Winslow i Arizona och gifter sig med Florence Watson som är praktiserande sjuksköterska.

"Santa Fe Train No. 7" på en bild från omkring 1910. Tåget hade två lok för att kunna hålla farten i de branta stigningarna i Arizona och New Mexico.

Fred Sellen blir konduktör vid Santa Fe Railroad som är ett av USA:s största järnvägsbolag. De har bland annat flera snabbtåg som färdas mellan Chicago och Los Angeles med passagerare och post. Från 1922 sitter han även med i styrelsen för The Hall Lumber Company. Detta företag säljer trävaror och expanderar snabbt från en till fem stycken brädgårdar.

Fred som är ansvarig för finanserna tycks göra ett gott jobb då lokaltidningen *The Winslow Mail* skriver att "det är tveksamt om något nystartat företag i norra Arizona någonsin har haft samma tillväxt som detta trävaruföretag." Kanske har hans far Erik, som i unga år var bokhållare, lärt honom allt om debet och kredit.

Fred Sellen (omkring 1900).

Familjen Sellens hus i Winslow. "Our palace" har någon skrivit på bilden.

Familjeutflykt till nationalparken Petrified Forest i Arizona (omkring 1910).

Fred Sellen med dottern Marjorie i knät (omkring 1910).

Fred är även aktiv i den lokala Rotaryklubben och 1926 väljs han till "grand juror" och agerar som sådan som jurymedlem för vissa typer av brott.

Fred och Florence får två döttrar, där den yngre av dessa heter Marjorie. När hon är tretton år råkar hon ut för en allvarlig incident. Vid ett besök vid Clear creek dam halkar hon på en hal sten och faller i. Vattnet är djupt och hon har svårt att ta sig upp. Som tur är befinner sig scouten Parr Lancaster i närheten och upptäcker henne. Han får då användning av sina kunskaper i livräddning och lyckas få upp henne. Händelsen slutar således lyckligt, men anses så allvarlig att den renderar en artikel i lokaltidningen. Marjorie är själv med i Camp Fire Girls som är en förening för uteliv och camping. Hon är även med och sjunger i skolkören.

Marjorie Sellen.

Marjorie gifter sig med farmaceutikern Robert Lee Nichols och många av deras ättlingar lever numera i sydvästra USA.

